

Barcelona 21 de mayo de 1926

L'Esquella de la Torratxa

ANY XLIX Núm. 2448 15 cts. Atrassats 30

EL CAMPIÓ

El «F. C. B.» ficant-se a la butxaca als demés equips.

TEATRE CATALÀ ROMEA

Divendres, nit: EL CARDENAL, protagonista l'Enric Borrás. Diumenge, a dos quarts de quatre: LA VENTAFOLS. A dos quarts de sis, i nit a les deu: LA RONDALLA DE L'INFERN, per l'Enric Borrás.

Es despatxa a Comptaduria.

Manuel Sugrañes

presenta les
grans revistes

Yes-Yes

Oui-Oui

al

TEATRE COMIC

OLYMPIA

Mañana sábado

DEBUT

de la

Compañía lírica de Luis Calvo

en la que forman parte

SAGI-BARBA, E. VENDRELL, CORA-RAGA, FELISA HERRERO, M. TORNAMIRA, E. IGLESIAS, A. MARTÍ, A. FERNÁNDEZ, J. MIRET, J. ACUAVIVA, M. FERRET, F. GODAYOL, etc., etc

Véanse anuncios de programas en los periódicos, de las cinco primeras funciones

Se despacha en Contaduría.

BICICLETES MOTOR

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

Pianos - Armoniums

LLOGUER : COMPRA-VENDA : PLASSOS Y COMPTAT
INSTRUMENTS MUSICALS DE TOTA MENA : MÚSIQUES : ROTLLOS MUSICALS : DISCOS : MAQUINES
PARLANTS : ARXIU LÍRIC I DRAMATIC, CASTELLÀ
I CATALÀ

En la **Casa GOL**, San Pau, 24

trobará tot el que necessiti de l'art musical, a molt bon preu.

Hotel ORIENT

RAMBLA DEL MIG, 20

BARCELONA

El més confortable
El més espaiós
El més ben servit
El més còmode

PREUS MODERATS

ANTONI LOPEZ — IMPRESSOR —

Treballs comercials de totes classes : Revistes : Catàlegs Edicions especials de luxe Talonaris : Factures, etc., etc.

OLM, 8 : TELEFON 4115 A

◀ BARCELONA ▶

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

El cor de Barcelona

El diumenge a la tarda la Rambla presentava un aspecte magnífic: estava plena de gent, no es podia donar un pas, no podien transitar els carruatges. Aquesta, aquesta multitud, en la que es confonien l'aristòcrata i el menestral, el burgès i l'obrer amb una franca camaraderia, estava nerviosa, anguniosa, expectant

Veure la Rambla curulla de gent—talment un vas curull de vi aspre i perfumat que puja al cap de seguida—, és un espectacle reconfortant, un espectacle que alimenta: que alimenta l'ànima.

S'ha dit, i s'ha dit ja moltes vegades, que la rambla és el cor de Barcelona. Gràcies a aquest cor immens de la ciutat, vibren i bateguen i donen vida al reste del cos, els sentiments de la ciutat, de la gran ciutat: l'alegria, el triomf, la ira, la indignació, la tristesa. En aquesta Rambla—sagrada, perquè és el cor de Barcelona—hi hem aclamat als parlamentaris i hem saludat, compresos de tristesa, el cadàver del gloriós Guimerà.

El cor és la víscera més noble, més interessant i més literària que els homes tenim. Amb les ciutats passa igual. El cor és lo més interessant de les ciutats: la Rambla és lo més interessant de Barcelona, com Park Laue és lo més interessant de Londres, Montmartre lo més interessant de París, i el Prater lo més interessant de Viena, ciutat que, entre altres coses, han fet famosa els panets, i en la que hem menjat un pa molt més inferior que el de Barcelona, que ja és dir.

El passat diumenge, la Rambla, el cor de la gran ciutat, vibrava com un immens rusc d'abelles, brunzia com un immens caragol marí. La multitud, davant les pissarres dels periòdics, aclamava als futbolistes triomfadors.

Que hauria estat millor aclamar a un artista? Ja ho sabem. Però d'artistes catalans n'hem aclamat molts i n'aclamarem molts més encara, si Déu ens dóna salut i bons

aliments. La qüestió, ara com ara, és aclamar. La qüestió és que el sístole i diástole d'aquest cor que és la Rambla de Barcelona, no cessi un moment. La qüestió és que el cor de Barcelona no mori.

A. Z.

Sotracs

Es que han pogut gosar el tast d'un sotrac sísmic sense conseqüències, podran vantar-se d'ésser sortosos pel fet d'haver experimentat quelcom màgic, quelcom impressionable, quelcom meravellós si voleu, que la Naturalesa i sols ella pot proporcionar; però quan els sotracs no són d'aquesta llei, quan el nostre cap fa equilibris, sense que el cos estigui balancejant, llavors en lloc d'ésser sortosos, som dissortats. Veurem sinó.

Des de *La Publicitat*, secció "El lector diu", hi ha qui protesta d'aquest grup de desvagats que avalota els models Oxford que passen per la Rambla, i acaba amb aquesta ocurrència que còpio textual:

"Potser tot i que estèticament no em plau gaire la volada dels pantalons esdevindrà a Barcelona un símbol de Llibertat i de Tolerància."

En resum: un, això no voleu, això tindreu, disfressat.

Amic lector, quan t'empassis aquesta cullerada, per ferm que estigui el teu cap, tindràs la sensació que volta, volta, talment que una torradora. Ha sedevingut, doncs, el sotrac de la dissort. Quan més dissortat no fores encara, si aquesta batzegada deixés rastre! Però, no; són talment que llampecs sense tron, són a manera de fogarades que no heredencaliu i, per tant, s'esvaeixen en un santiamén.

Deixeu que sigui irònic per uns moments i exposaré a manera de controvèrsia dues raons còmic-sentimentals. Llegiu:

Primera. El pantaló Oxford, per molt que s'allunyi en semblança del grilló—per llur amplada—, s'acosta massa al model de faldilles, i tot el que sigui acostar-se a les faldilles, s'allunya de la *Llibertat*.

Segona. Si bé és evident que algunes bones velletes porten les faldilles amples, tan amples que *toleren*, àdhuc en la via pública, fer les primeres necessitats sense descordar-se, no seria prudent ni lògic que el pantaló Oxford, amb tot i llur volada, vingués a esser-ne rival i amb ell es simbolitzi la *Tolerància*; altrament, farà pudor. Cal consignar que deixem de banda el succulent sentit de l'ocurrència esmentada, per por de quedar-se embafats.

Que s'exhibeixen habillaments estrambòtics, que hi farem gatzara, però deixem en pau els símbols que han de cenyir-se en el front on les banalitats no hi imperin.

No hi hauria manera d'evitar aquests sotracs?

XORCA DE TORDERA

VIDA MUNICIPAL

L'Ajuntament segueix projectant grans coses. No solament vol reformar totalment la Plaça de Catalunya, sinó que ara vol fer una cosa grossa—quina?—al local que serà de l'Ajuntament i que actualment hi ha l'estació del tren de Sarrià, el cinema Catalunya i el cafè de Catalunya; vol urbanitzar els voltants de Santa Maria del Mar—diuen si volen fer-hi un barri jueu—; vol urbanitzar la zona marítima; vol esfaltar els carrers de Barcelona que encara no ho estan.

Les principals d'aquestes coses eren projectes d'ajuntaments anteriors, que no havien pogut realitzar. Com que aquest Ajuntament ha de tenir totes les glòries, és ell que ho vol fer. I per a tenir més glòria—que ningú no vol pas escatimar—es fa sense els projectes, sense esmentar la procedència.

Es clar, l'autor de tot això—quan es faci—per allà l'any 2000—serà el senyor Nebot, el gran, l'insuperable. Decididament, arribarà un dia que arquitectònicament Barcelona no tindrà altres obres que les de l'excel·lentíssim i il·lustríssim senyor Nebot, regidor i arquitecte municipal alhora.

UN ANUNCI

Hem vist un anunci d'una tintoreria que acaba així: ...“Negros todos los días”.

Homes, això és molt fort!

Deixem apart que aquesta concepció de negres pugui tenir interès pels boxadors. El que en deduïm és que a la tintoreria hi ha un viver de negres. Però, ja ho poden assegurar que se'n fan tots els dies? I si els pares dels futurs negres no estan en condicions?

L'INFANT INTEL·LIGENT

El senyor Pau estava eternit amb el seu fill, una gràciosa criatura d'un any i mig. Era una criatura encantadora, val a dir-ho.

Un dia rebé la visita d'un matrimoni amic. Naturalment, gairebé sempre parlaven del fill.

—No n'hi ha cap més, com aquest—acabà el pare.

—Ja diu “papà”?—preguntà el marit visitant.

—Sí. I encara diu més. També diu “papà” al cosí de la seva mare.

MATAR EL CUC

Tots els idiomes, o la majoria dels idiomes, tenen frases, o dites—com vulguin—veritablement desagradables. Frases plenes de reticències i d'insinuacions d'un gust més que sospitós. Dites que la gent les riu i, després de riure-les, pensa: Quina bestiesa!

Aquestes frases, aquestes dites, mai es saben d'on vénen. No tenen cèdula, no tenen procedència determinada, no te-

nen altre punt d'origen que el de l'àndnim. Són com un cop de pedra, aquestes dites, aquestes frases. Et toquen el cap, o allà on sigui, i no saps mai quina mà ha tirat la pedra.

Això del cop de pedra ens ha sortit bé. Ens ha sortit bé perquè, en efecte, la majoria d'aquestes frases naturals—o sigui de pare desconegut—, són com un cop de pedra.

A Castella, per exemple, diuen aquesta cosa terrible: Contigo pan y cebolla. Això es diu a una dona que s'estimi, o a un home, si és una dona la que parla. Però no hi ha cap dona, per molta capacitat d'estimar que tingui, capaç d'estar-se massa estona al costat d'un home per, tan sols, pan y cebolla. I qui diu al costat, diu collocada de qualsevol altra manera.

Aquí a Catalunya, en canvi, diem aquesta cosa espantosa: Matar el cuc. Matar el cuc significa beure o menjar alguna cosa en dejú. De manera que aquest cuc que s'ha de matar, el portem a dintre nosaltres.

Voleu una frase més fastigosa, més espantosa? Es una frase que fa pensar en el final, en la mort, en la descomposició. Matem el cuc que, una vegada morts, se'ns ha de menjar a nosaltres. De manera que això de matar el cuc és una illusió més. Però no ve d'una, ens en fem tantes!

El que sí hauríem d'evitar, és l'ús d'aquestes frases, d'aquestes dites, d'un gust depravat i desagradable.

Seria lo més estètic. I lo més ètic, és a dir, lo més moral.

VIRAT

El llumí

No us heu fixat mai en el procés que segueix el llumí, en el seu període il·luminatiu? Val la pena, doncs! vegeu:

Comença amb una gran flamarada d'ideal, com si ella vingués a resoldre tots els problemes d'aquest món, i no sap que la seva tasca és tan secundària i tan minsa, i la seva vida és tan breu, que es redueix solament a transmetre el seu foc, per contagi, a qualsevulla altra cosa. Aquella primera flamarada, foc d'encenalls tot plegat, passa ràpidament, i el llumí segueix el seu curs normal, llençat despectivament a la deriva. Ja no compta, ara. Si el cop de la caiguda no ha estat massa dur per apagar-la completament, torna a reprendre el seu curs oblidat de tothom i ja sense cap illusió. Passada la primera flamarada de vida, el llumí va extingint-se lènguidament, per consumpció, sense cap ideal que la revifi. A voltes un poc d'alè d'aire, un objecte que involuntàriament i pel curs fatal de les coses se li posa al damunt, la qual cosa és per ell invisible, inexplicable i irremeiable—l'atzar, diríem—, acaba brusca i prematurament amb la vida del llumí. El qual continua, si cap destorb s'interposa en el seu camí. I és en el precís moment en què va a extingir-se, que fa una forta revifalla, com si llavors es fés càrrec de la brevetat de la vida i de la inutilitat del seu treball mesquí i de la petitesa de la seva obra. I aquella diminuta flama, inquieta i tremolosa, que podia destruir grans obres, va apagant-se poc a poc, fins a morir. I resta solament l'esquelet del llumí, ridícul i fastigós, abandonat i menyspreat per tothom.

Heu's aquí el procés del llumí; talment la vida de l'home.

NARCÍS MATES

EL POBRE AFICIONAT

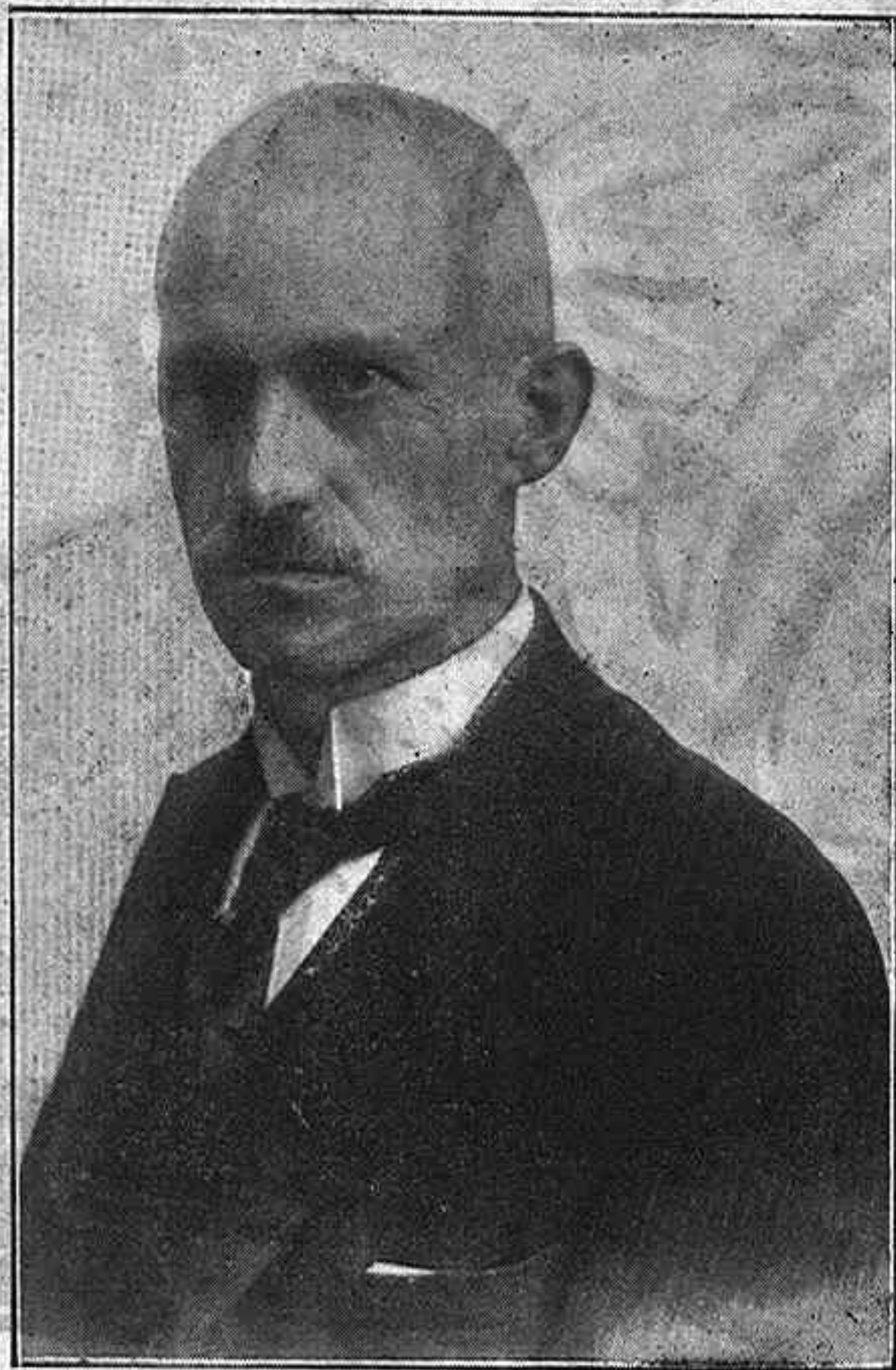
Entre tantes coses i clatellades mireu com
l'han deixat!

AQUEST NUMERO HA ESTAT VISAT PER LA PREVIA CENSURA GOVERNATIVA

Un llibreter que estima els llibres

Aquest llibreter que estima els llibres—*rara avis*— dels llibreters—és Antoni Palau i Dulcet. Antoni Palau i Dulcet viu en una botiga, fosca i profunda, del carrer de Sant Pau, plena de llibres. Antoni Palau i Dulcet, quan us mostra un llibre—qualsevol humanista de la Reforma, qualsevol *Memòries* franceses de *darreries* del segle XVIII—, sembla que us mostri una joia.

Antoni Palau i Dulcet, en el fons de la seva botiga penombrosa, és com una pàlida fantasma d'un apagat to d'os, de vori. Té en el rostre, commovedorament marcit, la pallidesa de tots els homes que han dedicat el millor

El llibreter Antoni Palau Dulcet

amor de la seva vida als llibres i s'han passat la vida entre ells. En aquest rostre pàlid— d'una pallidesa que no té res que veure amb la de les pintures de el Greco; d'una pallidesa més humana, més humil, menys literatesca—, els ulls són una brasa viva de passió. Antoni Palau i Dulcet té un caminar lleu i silenciós, té una veu mate i opaca. Aquest caminar, aquesta veu, són qualitats de l'home que viu entre llibres i estima els llibres. Gran amor aquest que ofereixen els llibres, millor que el que ofereixen els braços d'una dona!

Antoni Palau i Dulcet, en la seva llibreria, vesteix una bata clara de dril, vulgaríssima; es cobreix amb una vulgaríssima gorra. Malgrat això, aquest exterior humil de cada dia, no sabem perquè la figura afable i discreta del llibreter Antoni Palau i Dulcet ens recorda les figures d'Erasme i de Tomàs Moro.

Ve a tomb, el parlar d'Antoni Palau i Dulcet, l'haver publicat aquest un fascicle d'interessantíssima lectura: *De*

llibres i de llibreters. En aquest fascicle, l'enamorat dels llibres i de la professió de vendre llibres—professió bella per excel·lència—, es dol de què en les literatures europees no sigui més gran el número de *Memòries* de llibreters.

Veritablement els llibres de *Memòries* tenen un interès i un encís que no té pas la novella. Recordem tan sols, les *Memòries* de Madame Roland, les de Carlota Robespierre, les de Tilly, les de la comtesa de La Motte, les de Mercier—que no són, pròpiament dites, unes memòries, sinó uns quadros del vell i el nou París: el París de la monarquia i el de la República.

Aquest fascicle, eixit de les premses d'Octavi Viader, produeix en nosaltres un sentiment de profunda estima per aquest llibreter que es diu Antoni Palau i Dulcet.

Exposició Fabrés

L'eminent pintor Antón Fabrés, per tal de palesar una volta més la ductilitat del seu temperament d'artista exquisit, ha reunit a la "Sala Parés" una cinquantena d'obres meritíssimes, pertanyents a diferents èpoques de la seva brillant carrera artística i als gèneres de pintura més variats: ço fa que trobem al costat del retrat de Beneditus XV, d'un expressionisme vigorós, magnífics esclats decoratius com *Camp de roselles* i *Primavera*, paisatges impregnats de sentiment; quadros de composició, fermes, a l'estil del *Mercat a Normandia*, i figures de factura clàssica, que és, val a dir-ho, el fort del celebrat pintor, entre elles *La lladra* i *Un malfactor*, tipus alarbs que han donat la volta al món en innumbrables reproduccions de tota mena.

A què nomenar més obres? Qui vulgui acabar de conèixer la tasca fecunda i variada del nostre Antón Fabrés, no pot deixar de visitar la seva actual exposició de la "Sala Parés", ço que vol dir passar-hi bella estona fruit de les innumbrables bel·leses en ella reunides, i exclamar en deixar-la, amb recança:

D'això en dic un mestre pintor!

Al Dr. Turró li han amputat una cama

El doctor Turró, glòria universal de la nostra ciència, potser la valor més positiva de casa nostra, està greument malalt. El seu estat feia témer per la seva vida. Les sangs afectades d'un procés diabètic i arterioscleròtic; s'ha calgut amputar-li la cama esquerra.

L'operació fou feta per l'eminent doctor Cardenal, assistit pels doctors Trías i Pujol i Ribas i Ribas, essent-hi presents els doctors Pi i Sunyer, Nubiola, Solervicens, González, Alomar i altres.

L'operació ha estat feliç. Ella fa pensar en la probabilitat de la curació del doctor Turró. Dintre la gravetat, després de la operació, ha experimentat una millora.

No cal dir com desitgem fermament que en surti.

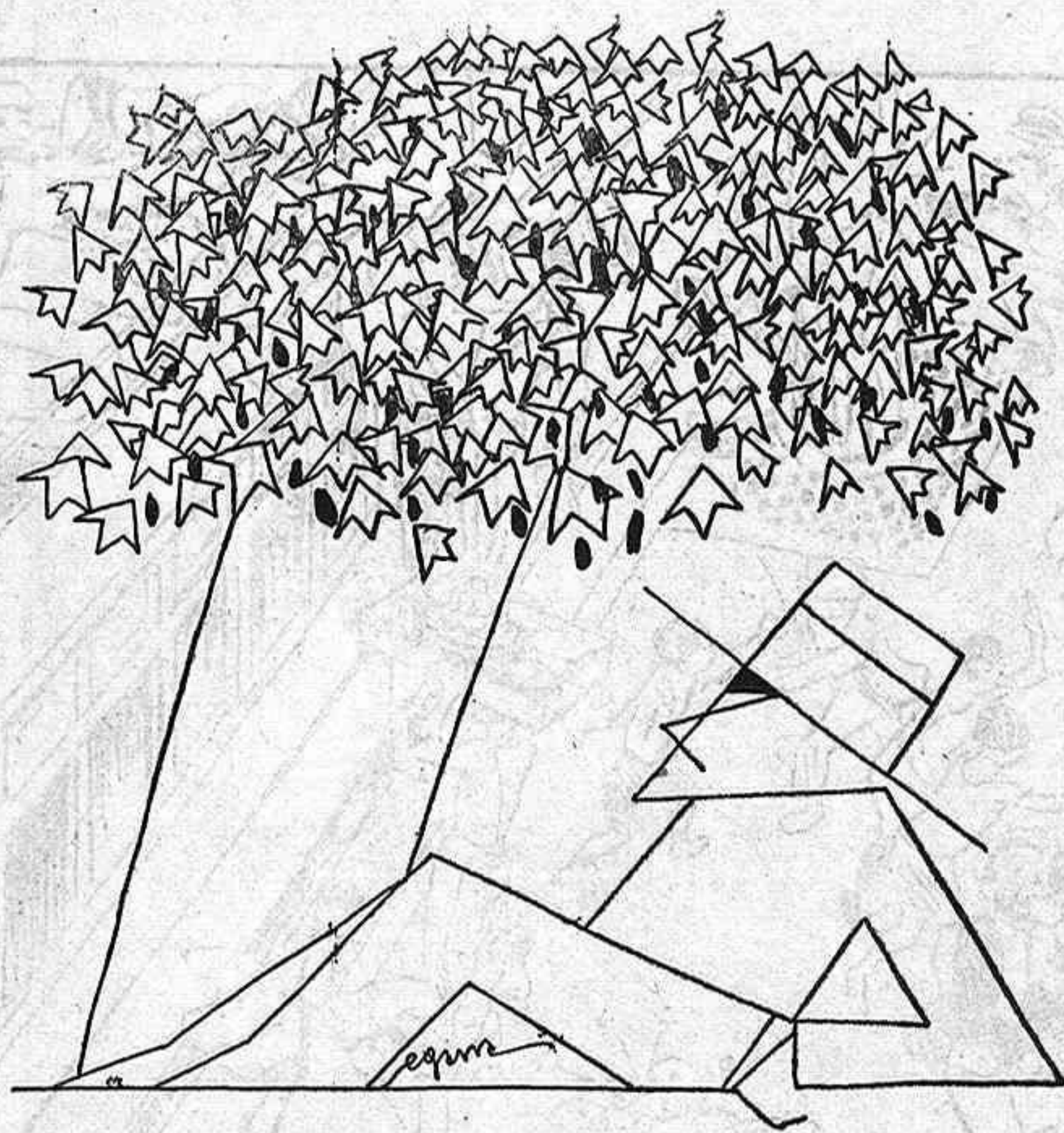
FUTBOL

Els amics del fútbol—que són gairebé tots els barcelonins—estan de festa. I els que no en són, també estan satisfets del resultat del fútbol. Els colors dels clubs catalans han dut triomfant l'esport dels peus arreu on han jugat en els partits de campionat d'Espanya. El triomf gros, però, ha estat pel "F. C. Barcelona", que ha quedat campió.

L'alegria del poble barceloní fou immensa, més gran, si és possible, que les altres vegades que n'havia quedat. Els que anaren a veure el partit a València, en tornaren entusiasmats. Els que no hi anaren no en quedaren pas menys entusiasmats.

La Rambla, diumenge al vespre, estava animada com mai no s'havia vist. Arreu es comentava el triomf, arreu hi havia alegria. Les pissarres on hi havia el resultat del partit, tenien gent que impossibilitava el trànsit.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA s'adhereix a l'alegria barcelonina. Visquen els campions!

LA MANDRA

—El millor és ajaure's tranquilament i esperar a què ens alimenti la Providència.

Homenatge a Ignasi Iglesias

Dissabte passat, tingué lloc a Reus, l'acte d'imposar la medalla d'or de l'"Institut Nacional de Previsió" al nostre Ignasi Iglesias, per l'homenatge a la vellesa que significa el seu drama *Els vells*. Fou un acte emocionant, al qual s'adheriren tots els catalans.

L'Ignasi Iglesias regracià la medalla dient que la recompensa a *Els vells*, obra escrita en plena joventut, és la seva millor glòria. Hi han dues maneres d'ésser dramaturg: els de teatre i els d'humanitat. Jo aspiro a ésser dels darrers. Voldria que la meua obra tingués aquesta eficàcia d'amor a la vellesa. Fou molt aplaudit.

L'homenatge a Ignasi Iglesias és merescudíssim. L'Ignasi és l'escriptor més profundament humà que tenim, i això és un mèrit ben rar.

Ens hi adherim sincerament.

Setembrina

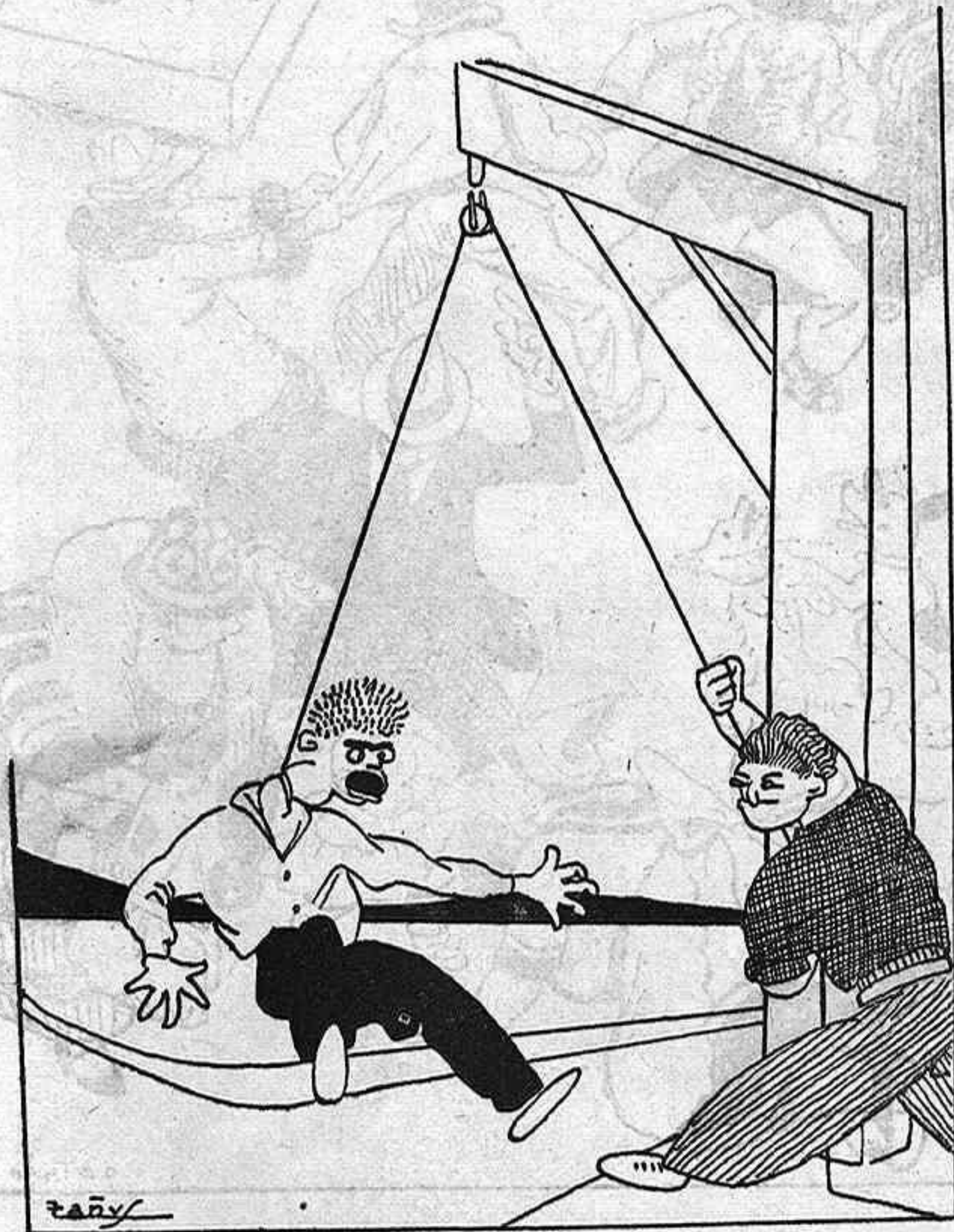
Per entre la pampolada,
que era bell ton caparró!
Els raïms, sadolls de joia,
enguany tindran més dolçó.

Unes blanques papallones
envejosés, de segú
que han vingut al teu darrera
perquè hi erets tu.

Aquest setembral, donzella,
serà sens dubte formós.
El gran verd, amb l'alenada,
s'és tornat sapat i ros.

Ai, quin vi, estimada meua,
que beuré enguany! I quin vil...
Pensant amb tu, puc jurar-te,
serà vi sant... vi diví!

EMILI GRAELLS CASTELLS

UN XIC DE CONSIDERACIÓ

—No estireu tan depressa, que em roda el cap!

LA BOGERIA DE MODA

Un passeig de Barcelona, qualsevol dia d'aquesta setmana.

EL PARTIT DE VALÈNCIA

Platko, contús, és socorregut pels seus companys.

LA FINAL DEL CAMPIONAT

Anunciant la victòria del "Barcelona".
A la terra de l'arròs,
"Barcelona" tres a dos.

La moda masculina

A bans, el principal tema de les converses frívols era la moda femenina. Aquest any, a casa nostra, és la moda masculina. Els pantalons Oxford en són culpables. Volem fer la història de la implantació d'aquesta moda.

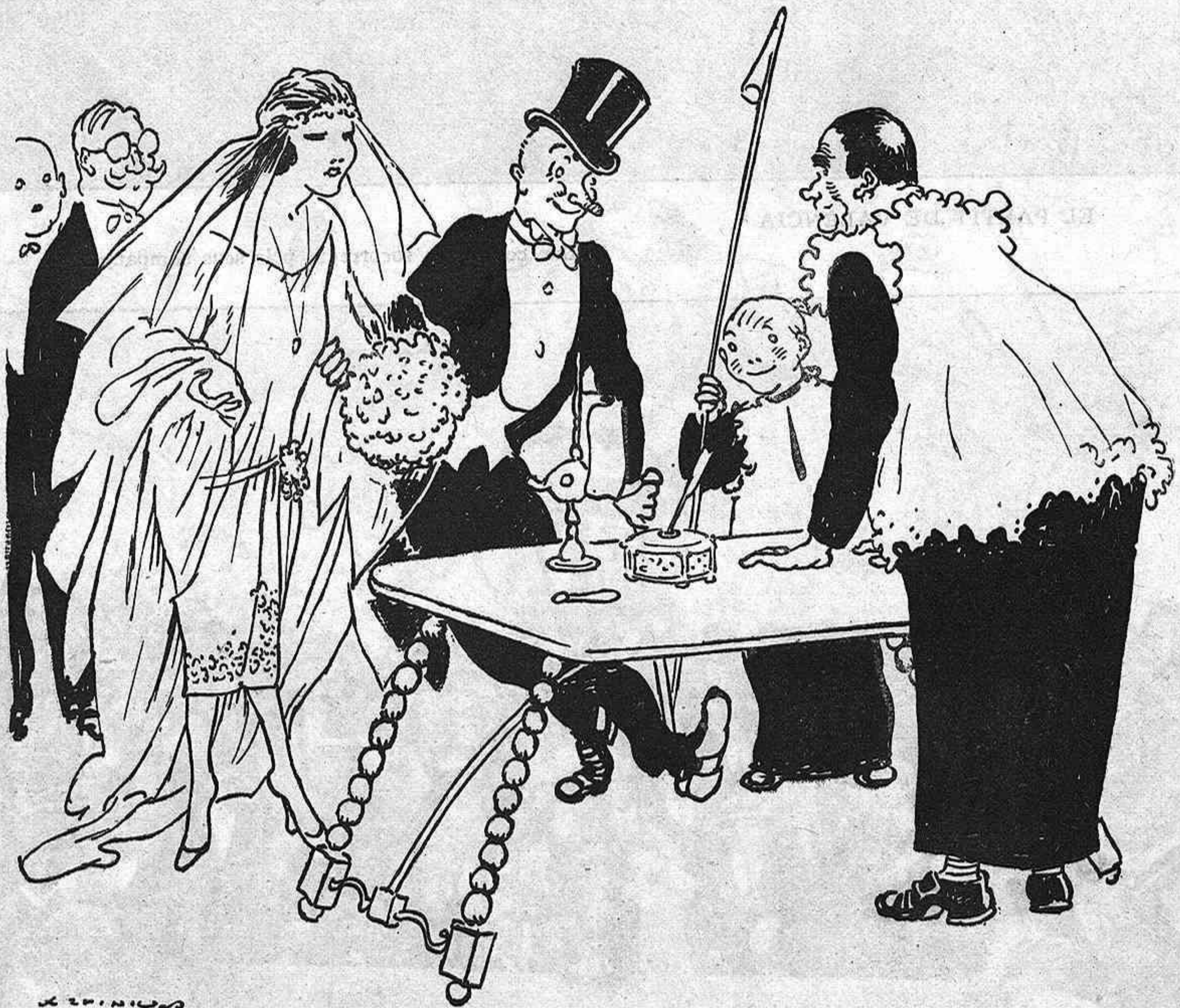
Fa més d'un any, un home que no mereix esser-ne, una doneta, tregué la moda. Això era a Oxford. Consistí, la moda treta per aquell semi-home, en uns pantalons amplics de baix, de més de mig metre, de color gris, i una americana blava completament acanalada, molt curta i estreta—la mínima quantitat d'americana—que no arribava pas un pam més avall de la cintura. La moda tingué èxit entre la gent de la seva condició invertida. Els veritables homes d'Oxford protestaren d'aquella moda que en digueren dels "pantalons de pota d'elefant". Però... la força d'imitació, la debilitat o el que sigui, anà extenent-la; i aquells homes que en protestaren enèrgicament

l'adoptaren. De mica en mica, s'estengué—no molt, perfi—per Anglaterra. Més tard, tregué el cap tímidament a França. I avui, que a Oxford i a Anglaterra ja ha caigut en desús, ha fet la seva aparició a Barcelona.

Aquests pantalons tan amples estem acostumats a veure'ls dur als mariners, i no hi tenim res que dir. La moda d'Oxford tingué la tendència a fer del vestit de carrer una imitació del de mariner; àdhuc s'usà el barret a la punta del cap per a assemblar-se més a la gorra. Perfi, cal confessar-ho, és una imitació mal feta del vestit de mariner. La marinera encaixa amb els pantalons amples; l'americana no hi encaixarà mai; a més a més, sempre és més bonica una americana folgada o bé cenyida de cintura.

Tinguent en compte per qui fou treta la moda, la seva finalitat és feminitzar l'home, que és el màxim ideal dels de la condició de l'inventor. Pantalons ben amples com unes faldilles; americana que deixi veure bé les formes; molts hi han afegit els cabells a la *garçonne*. Això sol, doncs, ja diu com és de repugnant aquesta moda.

La moda—fins el segle passat s'havia tingut sempre

MODEL 'HOME

El sacerdot.—Avui no els puc casar. Portin al nuvi un dia que no estigui borratxo.

La núvia.—Es que quan no està borratxo no vol venir.

en compte—ha de mirar l'estètica. Mai no havíem vist una moda tan antiestètica com la dels pantalons pota d'elefant. Es una moda estúpida, bèstia, lletja, d'invertits.

A casa nostra s'ha pres amb una fúria gran. Els pocs quela duen—quatre ximpler—serien capaços de defensar-la amb la vida, com si es tractés de l'honor propi o d'un alt ideal. Cal dir, però, que la major part dels que la duen són companys del seu inventor. Creiem que l'home ha d'estar per damunt d'aquestes petiteses; és la masculinitat, la força, el que es mira a l'home, i no la bellesa com en la dona. Bé està, doncs, que la dona cerqui el que faci ressaltar més la seva bellesa; però l'home no se n'ha de preocupar, i si segueix la moda, per a no destacar de la generalitat, ha de mirar sempre que no pugui amb l'estètica.

Agafar qualsevol moda i defensar-la amb braó, com fan els pocs que segueixen la de les potes d'elefant, fa ruc i salvatge.

El públic de Barcelona ha avalotat a aquests ximpler, i, àdhuc, ha calgut que la policia els defensés. Tampoc ho trobem bé. Som amics, per damunt de tot, de la llibertat. Si a algú li agrada fer el bèstia, ell mateix; el veritable home ha de deixar que el faci i tenir un somriure d'ironia i menyspreu olímpics per la seva ximpleria.

Avalotar els ximpler, és ésser ximple també i, a més a més, antiliberal. Segurament aquests que els avaloten, també adaptaran aquesta moda, d'aquí un any. Els que no l'usaran mai, seran aquells que la toleren en els altres, els homes que tenen un concepte de la llibertat, del gust i de la ridícula. El que caldria que veiessin, els que ara van a la moda d'Oxford a casa nostra—encara que sigui una mixtificació de la moda d'Oxford—, és que a Oxford ja fa més de mig any que ha caigut en desús; els veritables elegants de la moda, no van mai endarrerits.

XERRAMEQUES ARTISTIQUE

PLOU SOBRE MULLAT

D'un quant temps ençà, els artistes vinga fer exposicions, i el públic intelligent vinga no fixar-s'hi; res, que plou sobre mullat, perquè ja fa temps que els intellectuals la ballem magre. En els nostres dies una bona cosa val tant, almenys, com l'*Atlàntida* o una *Rapsòdia*, de Litz, i un cop de puny ben donat té més admiradors que el *Moisés* d'en Miquel Angel.

I no és pas que les obres dels nostres artistes no es facin dignes d'atenció; ara mateix a les "Layetanas", en Marian Félez, que és un marinista de primera, encara que abusa de la tinta del calamarç, hi té una collecció de teles fermes i un si és no és melancòniques, les quals es deixen mirar amb gust, a les que s'hi ajunten unes notes de colorit tan brillant, que talment sembla que facin llummanetes.

Al costat d'en Félez exposa vint-i-tres olis i vint-i-sis caricatures en Mir i Mas de Xecas, un artista que té

cara i creu. Si pel davant se'l mira, resulta un paisatgista a la moderna, més valent que reflexiu; mentre que vist per darrera, és un caricaturista graciós que se les pensa totes. *Primavera* i *Prat*, són per mi les dues pintures on hi ha més sinceritat; en quant a les caricatures, no sabria pas quina escollir, car es tracta de gent massa coneguda per a fer-ne una tria.

A la "Sala Parés" hi exposa bon nombre de pintures i uns pocs dibuixos, Joan Rapsomanikis, el simpàtic pintor grec, que es troba entre nosaltres, i que encara no ha perdut l'enlluernament de la seva terra, pàtria famosa de l'Art.

En Rapsos, prou conegut com a dibuixant garbós, és, pintant, un impressionista mediterrà com una casa, que ara encaixa un paisatge a corre-cuita, ara caça al vol un tipus de dona, com *La del "renard"*, per exemple, *En caure la tarda*, que és una hora poètica per tots els que dintre hi porten quelcom més que la mocada i els hi agrada dir coses amb la ploma, el pentàgrama o el pinzell.

En D. Carles, ferm en el seu propòsit d'amar endavant, té a "La Pinacoteca" una vintena de pintures, entre paisatges i flors, que l'empenyen d'allò més; a ulls clucs en els primer s'hi veu un bell apropament a la naturalesa, que es tradueix sovint en composicions tan encertades com *La tarda*, *La tradició*, que té un caient eglogal, i *Prats d'Olot*, encara molls de rosada.

Les flors, val a dir-ho, no les trobo tan frescoes com voldria, llevat de *Crisantemes*, amb tot i ésser collides de poc. Això no vol pas dir que en Carles no sia un bon jardiner; qüestió de gustos!

L'as de la setmana, però, és en Mallol, el qual fa a les "Galerías Areñas" un paper de *primísimo cartelito*.

Heu's aquí un artista que sense fer soroll, resulta un arquitecte acurat del paisatge; mai treu les coses de pollaguera, tot ho posa al seu terme i coneix el secret de repartir la llum damunt la terra, donant a cada objecte la part que li pertoca; així logra que les seves obres tinguin ambient propi, una realitat que enamora i una riquesa de colorit que no és mai una disbauxa: *Prat de Càn Tià*, *L'Oriol* i *La Riera* formen un *tripode* en el qual s'hi pot asseure el seu autor, sense por de caure, encara que a terra sigui mullat.

Amb la traça d'en Mallol
tot pintor pot anar sol.

C. ARBÓ

S'ha aixecat la pena als advocats

Amb motiu de l'aniversari del rei Alfons, s'han aixecat totes les sancions governatives que hi havia. Tots els càstigs imposats pel Govern o pels governadors, sense condemna, doncs, han estat aixecats.

El professor Azua i els advocats barcelonins, entre altres, es reintegraran a la seva llar i a la seva vida.

La notícia d'haver estat aixecada la sanció als nostres advocats, ha produït una gran satisfacció. La nostra enhorabona als interessats.

Un retrat

L'altra nit *La Noche* publicava el retrat d'un desconegut, assegurant-nos, *La Noche*, que era l'eternament jove i eternament simpàtic Emili Junoy. Nosaltres, francament, arrufàrem el nas. Aquell no era l'Emili Junoy. En Màrius Aguilar, l'estimat director de *La Noche* i estimat col·laborador de L'ESQUELLA, sap prou bé que l'Emili Junoy des de fa deu o dotze anys, no porta bigoti. Y el senyor qual fotografia publicava *La Noche*, portava un bigoti que no s'acabava mai.

ROMEA

L'Enric Borràs ha posat en escena la comèdia anglesa "El cardenal". "El cardenal" és una de les grans creacions d'en Borràs, el més genial dels nostres actors. Però ens volem dir què no és una creació si ho fa en Borràs?

Cal agrair moltíssim a tan distingit actor, la varietat que dona al cartell de "Romea". Així es porta la gent al teatre. Així s'aconsegueix una temporada tan brillant com la que ha aconseguit "Romea".

GOYA

Ha debutat la companyia Rivera-De Rosas. Gràcies a Déu! Ja l'enyoràvem! Ja teníem ganes de veure a un bon actor en castellà. Aquest bon actor en castellà, però, és argentí. Per ell sentim nosaltres una admiració profunda. Això és un actor!

Ha estrenat una comèdia d'André Birabeau, "El dúo de Manón", que és una delícia d'ironia i de sentiment; que és una magnífica comèdia originalíssima i personalíssima.

ELDORADO

Es deu haver estrenat ja, si no s'estrena avui, l'opereta d'en Junoy i en "Demón", "Las pobres millonarias". En Junoy i en "Demón" són amics nostres: això vol dir que en tot quan emprenguin, han de tenir un èxit.

En Perico Segura, que de tan gran no s'acaba mai—ara en "serio": que és un dels més dignes actors còmics del gènere; un dels pocs actors que no fan broma amb el públic ni s'apallassen—per a obtenir aquest èxit ha treballat de valent. Amb una companyia com la d'en Caballé—que també és amic nostre, senyors!—un director com en Segura, és una ganga estrenar!

ASSOCIACIO OBRERA DE CONCERTS

Diuenge passat, l'"Associació Obrera de Concerts" fundada per Pau Casals—obra social magnífica—inaugurà una sèrie de tres concerts de Primavera.

L'Orquestra Pau Casals s'encarregà el concert inaugural, donant la seva audició 107. L'acte es celebrà al "Palau de la Música Catalana".

Programa:

Obertura de "La Gruta de Fuigal", de Mendelssohn; "Quatrena Simfonia", de Beethoven; "A en Pau Casals", de Garreta; "Nocturn de Fauré", i obertura de "Tannhauser", de Wagner.

Per què hem de parlar de l'Orquestra Pau Casals i del seu director? Tothom sap que és una de les coses més sèries del món; les nostres paraules, doncs, foren inútils.

Donava gust veure com els obrers seguien devotament l'art que se'ls ofrenà.

BOB

En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn.

"Manual pràctic de la producció de la riquesa", per Alvaro de la Helguera. Editorial Cultura. Barcelona.

Tots aquells que a més a més de les seves tasques habituals, senten l'amor a l'estudi de les qüestions econòmiques, tindran ara una magnífica oportunitat per enriquir els seus coneixements, gràcies al "Manual pràctic de la producció de la riquesa", original d'Alvaro de la Helguera, professor mercantil i ex catedràtic.

Es tracta d'un llibre ben digne de figurar entre la biblioteca que publica Editorial Cultura. Pulcre i ben presentat, quant a la forma; interessant i de gran valor pràctic quant al fons. El senyor Alvaro de la Helguera, en aquest nou llibre seu, ha sabut tractar el tema amb un profund coneixement de la matèria i de manera clara i senzilla alhora.

Divideix el seu treball en tres parts. Primera: La producció de la riquesa. Segona: Factor de la producció. Tercera: Producció d'Espanya. No hi manca cap punt essencial. Des de l'exposició i examen de la teoria; dels agents personals que concurreixen a la producció de la riquesa, a la formació i empleo dels cabals, no hi ha ni el més petit detall negligit.

El "Manual pràctic de la producció de la riquesa", igual que els demés manuals que publica Editorial Cultura, està editat amb tota cura, malgrat el reduït del seu preu.

"Les enfants tres parisiens".

Hem rebut el número destinat a l'estiu, de la simpàtica revista parisenca "Les enfants tres parisiens". En ell, la seva directora, Mlle. G. P. Joumard, amb art, bon gust i elegància, fa passar davant dels nostres ulls, per mitjà dels seus magnífics models, magistralment dibuixats, les exquisideses de la última moda parisenca.

ALPHA

FUTBOL

HURRA ALS CAMPIONS!!!

També hi hem de dir la nostra; hi tenim una obligació, car això de què els jugadors blau-grana ens hagin vingut una altra vegada amb el títol a la butxaca i la Copa (que aquesta vegada ja és de propietat) mereix això i molt més. Sobretot si tenim en compte de la manera que van portar la lluita allà a València contra l'"Atlètic", de Madrid, que, com ja sap tothom, abans havia liquidat a l'"Espanyol".

Una desavantatge de dos "goals" en què es trobaren en la mateixa segona part del partit, i saber-se imposar i acabar l'encontre quan havien empatat i després de la pròrroga saber dibuixar la victòria, és una cosa que diu ben clarament de quina

manera més desesperada havien de lluitar; però, vaja, nosaltres som d'aquells que ho sabem agrair i que quan volem també sabem ésser seriosos i dir-ne quatre de ben dites: no sempre ha d'ésser "forrolla".

I prova d'això que diem és la rebuda que se'ls va fer, que amb tot i havent estat anunciada a mitges la seva arribada i que l'aigua queia que donava bo, la gentada que hi va anar, sense dir cap mentida, era imponent. Hi van haver visques a tort i a dret: a "La Publicitat", a "Penya Rhin", a unes senyores que des d'un balcó els varen tirar flors, a la Federació... Però el més bonic, la nota més escaient, va ésser quan de manifestants va ensopir al "Campió de Catalunya amb el cap", que va dir un manifestant, i que no era altre que el nostre gran Santiago Rusiñol.

En fi, tot plegat, va ésser una cosa magnífica.

I nosaltres, des d'aquestes ratlles, tenim una gran satisfacció en llençar també un hurra!, als campions d'Espanya.

Hurra!!!

El pobre "Badalona" se li va posar la negra al damunt; des de la seva arribada a Saragossa, que tot li sortia al revés.

Varen començar per no deixar-lo entrenar al camp de Torrero, on s'havia de celebrar el "match"; després, en el partit, tot li era contrari. El terreny, el vent, el públic i l'àrbitre, que va ésser qui més hi venia contribuint a la seva desgràcia. Entre tot plegat, varen fer un garbuix, i d'aquesta manera es va poguer acabar el partit amb l'empat a un "goal"; es va prorrogar, i altra vegada la desgràcia, i altra vegada acabant el partit empatats a dos "goals", quan el resultat veritat havia d'ésser la victòria dels nostres.

Dimarts passat varen tornar a jugar, i perquè no fos dit, la desgràcia continuà a les fileres del "Badalona"; es va acabar el partit empatats a cap "goal" i en continuar-lo, en una esquena, com podríem dir en un cap, es va fer el "goal" contra el nostre equip. Es clar, una pilota que va tocar a l'esquena d'un jugador nostre, se'n va anar a dintre el "goal".

Paciència, nois de la costa; una altra vegada serà.

BOXA

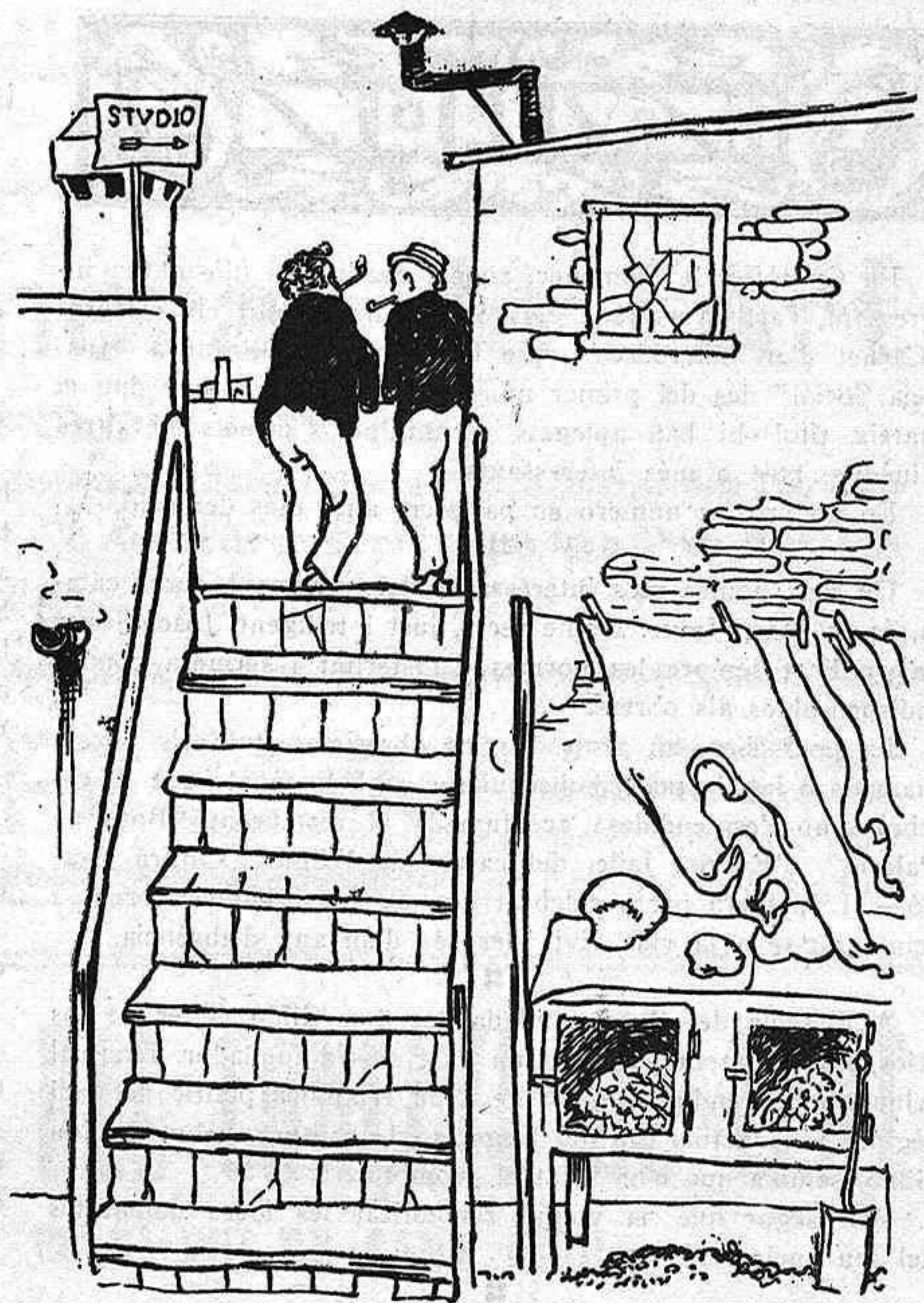
L'Uzcudun va guanyar al Spalla.

Amb això dels pinyacs un no s'hi pot orientar ni fer gaires pronòstics, perquè sinó en surt mal parat. Qui ho havia de dir que l'italià Spalla, el preferit de les noies perquè el seu ésser degut què no en sap tant com l'altre, però sigui el que sigui, o el que no sigui, el cas és que va perdre, malgrat i la voluntat de les nostres damiselles, que volien que guanyés.

El que és el dimarts passat, a la "Monumental", creieu que vàrem disfrutar de debò. Tot eren cridòries i cuconies de si guanyaria un o l'altre, però el que no sabia de què anava en matèria de cop de puny, era precisament el que ho encertava: havia de guanyar el que pegués més.

Quan varen sortir les dues bestiasses, volem dir els dos boxadors, hi va haver una expectació enorme. Però quan varen començar-se a pegar els dos homes, llavors ja era una altra cosa; tothom hi disfrutava qui més.

Primerament Paulí anava de capa caiguda, però després es va despertar i va començar a pegar cops de puny a tort i a dret, que talment semblava un ventilador. Llavors, és clar, Spalla va començar a perdre la tranquil·litat i procurà defensar-se, i segons ell, i ho trobem molt lògic, el millor mitjà defensiu era evitar els cops de puny del que tenia al davant,

ENTRE ARTISTES

—Diuen que el Spalla, además de boxador, és escultor.

—Estic segur que li dóna més la boxa que l'escultura.

i com a cosa natural, la manera més eficaç per aturar-los, era subjectar els braços de l'ataconador, i amb tota tranquil·litat així ho vàrem fer.

Però es coneix que hi va haver qui ho va veure i això el va rebentar per complet; es tingué de deixar pegar fins que varen senyalar el final de la clatellada seca, i, és clar, l'Uzcudun, que havia clavat més llenya va ésser el guanyador.

Ja tenim un nou campió d'Europa del pinyac més fort; afortunadament, farem tot el que podem per a què a nosaltres no ens arribi la satisfacció de Paulí, perquè, la veritat, en un excés d'emoció, qui ens garanteix que no ens n'arribés algun...

I ara, les nostres damiselles, vulguin acceptar el nostre condol, i que no s'alarmin que Spalla, encara que caigut del pedestal, continua essent "guapo" i, segons ens varen dir, solteró.

Quant a Uzcudun ja li poden anar al darrera... etc., etc. Ell ja és campió i ara com ara ningú no li treu... ni creiem que hi hagi ningú que se li acosti.

TEIXI

En Cristòfor de Domènec, aquest escriptor i filòsof tan interessant, l'artista preferit dels obrers, ha recollit els cèlebres "Carnet d'un heterodoxe" que havia anat publicant a "Justícia Social" des del primer número. En el llibre—que duu el mateix títol—hi han aplegats els millors "carnets" i altres d'inèdits, tant o més interessants.

En un pròxim número en parlarem amb més detenció.

Un dels homes més interessants del moviment obrer català, és en Josep Jover. Home recte, just intelligent, Josep Jover ha predicat sempre les normes d'austeritat i fermesa com a indispensables als obrers.

Fa pocs dies, un grup d'amics obreristes—tots els obrers manuals o intellectuals, l'obsequiaren amb un àpat—que es celebrà amb l'esplendidesa acostumada al restaurant "Bosc de Palerm", d'Evarist Jaile, del carrer de Balmes, xamfrà Aragó—. L'àpat era per a celebrar que en Jover hagués tornat a reintegrar-se a la vida civil, després d'un any d'absència.

A l'Escola del Bosc, fundada per don Gildo Giner de los Ríos, l'Ajuntament ha bastit un bust al seu fundador. L'actual Ajuntament, rendint homenatge a un republicà polític del vell règim? Sí. L'actual cap del Negociat de Cultura, nebot de don Gildo, sembla que n'ha estat el promotor.

Ben segur que ha volgut reivindicar les idees dolentotes del seu oncle.

Un alcalde de poble va multar a uns pares perquè no deixaven anar els seus fills a l'escola.

Aquest atropell sols és propi d'un brètol. Creiem que l'autoritat no tolerarà semblants salvatjades.

Aquests alcaldes!...

Llegírem que fou agafat un tal Brugada perquè, en el Passeig Fabra, duia un Smith sense llicència.

Sens dubte, i això seria menester aclarir-ho, a veure si aquest subjecte li entren a robar les gallines, les cabres i els conills, com passa cada dia en el passeig esmentat, sense que es trobin els lladres.

I la broma fa dies que dura, i ni civils, serenos i demés, hi poden fer res.

El senyor Primo de Rivera vol defensar els cavalls de les escameses dels braus.

Ens sembla molt bé. Però...

Nosaltres agrairíem que es preocupés dels desgraciats llogaters, de defensar-nos de certs propietaris que encara cobren d'una barraca dotze, catorze i setze duros.

A la Monumental, quedaren venudes totes les localitats amb motiu de la lluita del Spalla i en Paulinet.

Un esplai on s'hi abocaren milers i milers de duros.

I pensar que molts han d'anar al llit sense sopar!...

Cert patró cridà l'atenció al seu dependent perquè feia tard molts dies.

Aquest, que era espiritista, respongue:

—Cert; encara que vingui cada matí a les onze, pensi, estimat quefe, que el meu esperit és aquí al despatx a les nou.

No hi han pisos barats.

Però, en canvi, hi ha una Comissió a Casa la Ciutat que fa obres per l'avenir.

Es la de cementiris.

Construeix moltíssims nínxols.

Sempre és un consoll!

Ves per on! Barcelona és una gran capital en tots sentits, ha fet coses que han tingut ressonància internacional. No obstant això, mai no havia tingut la beligerància de capital universal com ara. I quina és la causa? El partit Uzcudun-Spalla! Sembla mentida, però és veritat. Tots els diaris estrangers parlen de Barcelona amb emoció, puix que un partit de boxa com aquest només es pot jugar a una ciutat molt important. Quin món!!!

Si gran va ésser la gentada que anà a rebre els campions les altres vegades que el "F. C. Barcelona" havia guanyat el campionat, no es pot comparar amb la que hi anà enguany.

La victòria és una cosa genuïnament barcelonina, i tot Barcelona ha volgut homenatjar els campions.

A conseqüència de la gentada que anà a saber el resultat del partit, el trànsit es veia molt difícil.

Per a evitar això, el governador ha ordenat que d'ara endavant no es posessin, els dies de festa al vespre, les pissarres donant compte del resultat dels partits de fútbol. Les de "La Veu de Catalunya" i "Las Noticias", doncs, seran retirades.

L'alegria amb què fou rebut l'èxit del "F. C. Barcelona", és indescriptible. Poques vegades s'havia vist.

El vespre de diumenge, tothom es llençà a les Rambles a esperar el resultat. En saber-se, els crits de joia feren ressonar totes les Rambles.

Era tanta la gent que hi havia, que hom es veié precisat a disoldre la gent. Amb les presses de retirar-se, hi hagueren alguns contusos.

Jufresa: Son quatre dibuixos pessims. No proveu pas mai més de dibuixar.—H. L.: No podem acceptar ni les quatre poesies ni el dibuix; ja en sou, ja, de dolent!—Nyosez: Home, amb el vostre poema, els lectors esdevindrien bojos. I encara no som corredors de cap casa de salut.—Ll. R. i S.: Es molt seriós tot això. Com que està bé, però, potser ho publicarem.—E. V.: Bé, la nova estampa. Ara, que no podem assegurar quan ho publicarem, degut a la molta collaboració. Paciència! X. de T. (S. M.): Paciència, amic! Ja sabeu que ens sou persona grata.—Joc: "Recristu", mai no havíem vist res pitjor.—J. M.: En quant a la poesia, us vàrem contestar al seu dia oportú. L'article està en caixes, i ha de sortir d'una setmana a l'altra. Paciència.

Impremta LA CAMPANA i L'ESQUELLA : Olm, 8, Ciutat

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELÈFON A. 4115

OBRA NOVA

Resum de la
Historia General de l'Art

per **JOAQUIM FOLCH I TORRES**

Director dels Museus d'Art i Arqueologia de Barcelona. Ex-professor d'Història d'Art a l'Escola Superior dels Bells Oficis

L'obra en conjunt constarà de 16 quaderns.

Acaba de sortir el 1.er quadern. Preu: Ptes. 1'50

LLIBRERIA LÓPEZ - RAMBLA DEL MIG, 20 - BARCELONA

MALLORCA

Album de fotografies de la famosa Illa Daurada recopilades per OLEGARI JUNYENT

PREU: 12 PESSETES

LOS CENT CONCEYLS DEL CONCEYL DE CENT

Escrits de mà de Fra FELIU PIU DE SANT GUIU

PREU: UNA PESSETA

DENTRO POCOS DÍAS

OBRAS COMPLETAS DE Santiago Rusiñol

Tomo II El Catalán de la Mancha

EN PREMSA

Presons d'Europa

VOLUM I

Les de Barcelona - Sta. Eularia - Ferran II

El príncep engabiat - Serrallonga, &

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

L'HEROI DE LA SETMANA